

Лосар: тибетський Новий рік

Таши делек пхунсум цог! Бажаємо сприяння в Новому році!

Тибетською мовою “ло” означає рік, а “сар” — скорочення від “сарпо”, що означає новий. Тож Лосар дослівно перекладається як “Новий рік”. Тибетці святкували новорічний фестиваль врожаю ще до того, як буддизм прийшов до Тибету. Чимало елементів давнього свята врожаю зберігаються і донині, втім буддистські ритуали легко інтегрувалися у ці стародавні практики.

2022: РІК ТИГРА-ВОДИ

Тибетський астрологічний календар позначає кожен рік 12-річного циклу певною твариною і елементом. 2022-й рік супроводжуватимуть тигр і вода.

Послідовники тибетського буддизму дотримуються певних новорічних ритуалів задля творення сприятливих умов. Можемо спримати це як творення власної доброї карми на прийдешній рік.

З цієї причини впродовж перших кількох тижнів нового року тибетці згідно з традицією докладають додаткових зусиль для доброчинності й благих справ.

В монастирях, таких як Ка-Ньінг Шедруб Лінг, проводяться великі пуджі, щоб усунути негативні впливи і відвернути їхній перехід в новий рік.

Ці святкування завершуються медитативним *чамом* (танцями лам). Зазвичай чимало людей приходить до монастирів спостерігати ці ритуальні церемонії.

Традиційно в перший день Лосару люди прокидаються ще вдосвіта, вдягаються в найкращий одяг і збираються в місцевому монастирі. Лами і монахи виконують ритуал сприятливості. Монастирі пригощають всіх відвідувачів тибетським масляним чаєм і традиційними смаколикami.

Наприкінці церемонії люди з ентузіазмом вигукують новорічні вітання і підкидають в повітря суміш ячмінного борошна й масла (*чємар*). Атмосфера радісна й розслаблена. Пізніше впродовж дня люди відвідують лам, з якими мають зв'язок, підносять їм *кхати* (білі ритуальні шарфи) й інші дарунки.

Можливість зробити офіри на Лосар

Якщо ви не в Непалі і бажаєте зробити дарунок Пакчоку Рінпоче, найпростіший спосіб — [натиснути на це посилання](#). Також на сайті monlam.org є сторінка [для дарів К'ябдже Чок'ї Ньїмі Рінпоче](#). Переказуючи доброчинний внесок в такий спосіб, ви також можете додати повідомлення з привітаннями, які будуть зачитані для Рінпоче.

Другий день Лосару

На другий день свята люди збираються з родичами і друзями. Віддані буддисти продовжують відвідувати монастирі, вітаючи лам і монахів, і отримуючи благословіння.

Третій день Лосару

На третій день Лосару тибетські спільноти збираються на велику урочисту церемонію. Лами і монахи читають молитви і виконують великий ритуал дарів очисного диму й пахоців (*лхасанг*). Детальніше про дарування очисного диму — [у цій статті \(переклад українською — за цим посиланням\)](#).

Наприкінці ритуалу піднесення дарів всі учасники церемонії беруть пригорщу *цампи* (підсмаженого ячмінного борошна). Проказавши відомі строфи, *цампу* підкидають у повітря.

Всіх оповивають хмари борошна. Цей “дощ” із *цампи* примножує достаток, здоров’я і щастя всіх істот. Він також посилює “коня вітру” або талан, створюючи сприятливі умови.

Традиції, пов’язані з тибетським Новим роком

Ритуальне очищення

Впродовж кількох днів, що передують Лосару, тибетські буддисти виконують практики вмиротворення і очищення, які символізують усунення всіх негативних впливів. Люди прибираються в оселях і купують новий одяг — в знак оновлення. У 29-й місячний день року, що минає, можна спостерігати, як монахи, монахині й миряни зайняті повсюдним прибиранням. В оселях і монастирях усі збираються разом прибирати пил і наводити порядок в усіх приміщеннях. Всюди підметають, все витрушують, натирають і очищують.

Традиційні страви

Гу-тхуг

Ввечері передостаннього дня року, що минає (тобто у 29 день 12 місяця за тибетським календарем), більшість тибетців підтримують стародавню народну традицію, збираючись усією родиною на особливу вечерю. *Гу-тхуг* — це назва новорічного супу, що походить від слова “*тхугпа*” (суп з локшиною), тоді як префікс “*гу*” позначає 29 день місяця, в який пригощаються цим супом.

Цей ритуал символізує вигнання всіх зловмисних духів, які можуть вештатися в оселі. Схоже, що ця традиція походить зі стародавніх народних вірувань у злих духів. Від монахів і тих, хто практикує тантраяну згідно буддизму чи б’ону, не очікується, що вони братимуть участь у цій церемонії. Оскільки під час цієї вечері не читаються жодні молитви і не робляться офіри, антропологи схильні вважати, що ця традиція має мирське походження. Всі родичі — чоловіки й жінки, дорослі й діти — збираються разом їсти *гу-тхуг* і цим ритуалом виганяють усіх злих духів без сторонньої допомоги.

Капсі

Діти і дорослі насолоджуються цими популярними смаколиками, зробленими зі смаженого у фритюрі тіста з масла, борошна, яєць і цукру. Зазвичай тибетці пригощають гостей маленькими *капсі* у формі переплетених прямокутників. Тоді як у монастирях і на великих зібраннях можна побачити дуже хитромудрі форми, а також *капсі* велетенських розмірів. На фото вище — *капсі*, що завдяки своїй формі отримали народну назву *бонгбу амчор* (вухи віслюка).

Чемар (ємність з борошном й маслом)

У багатьох монастирях і оселях, коли відчиняють двері гостям, демонструють *чемар* (борошно з маслом). Дерев'яна ємність розділена посередині вертикальною перетинкою і заповнена *цампою*, ячмінним борошном і ячмінними зернами. Все це прикрашено паростками пшениці й маслом, забарвленим у різні кольори. *Чемар* символізує сприятливість й благословіння для рясного врожаю.